

odp. řádu, z něhož bylo právnímu jednání žalovaných odporováno, vyžaduje ovšem skutečné poškození věřitelů. Aby však tento předpoklad nastal, nevyžaduje se, by věřitelův odpůrce odporovatelným jednáním získal, stačí, že jednání bylo věřiteli na škodu a že se lze nadíti, že úspěšným provedením odpůrčího nároku bude umožněno úplné neb částečné uspokojení věřitele a že nelze od vedení exekuce proti dlužníku očekávat úspěch. Podmínku poškození věřitelů dlužno proto považovati za splněnu, skýtá-li odpor proti právnímu jednání věřiteli možnost zásahu na jmění dlužníkovu s nadějí na uspokojení (Bartsch-Pollak II. strana 333 a 334). Doznává-li prvžalovaný, že tovární živnost provozoval výhradně on a že byl také jediným majitelem firmy Zdeněk S., a je-li zjištěno, že se prvžalovaný zbavil odporovatelným jednáním svého posledního majetku, továrny, v níž se vyrábělo a vydělávalo, usoudil odvolací soud právem z těchto okolností, že právním jednáním, o něž jde, byl zkrácen věřitel dlužníkův, an jím věřitel pozbyl možnosti dosíci uspokojení nebo zajištění svých pohledávek.

Čís. 8281.

Ražineriim lihu byl přiznán nárok na mzdu teprve po prodeji rafinovaného lihu (nař. čís. sb. 79/1921 a 282/1922) nebo po jeho úředním odbavení (nař. čís. sb. 140/1923). Po 1. září 1923 měla býti rafinační mzda ujednána mezi Společností pro zpeněžení lihu a rafineriemi nebo jich ústřední organizací a po vyskladnění lihu zaplacená Společností.

(Rozh. ze dne 7. září 1928, Rv I 457/28.)

Žaloba, již se domáhala žalující továrna na lihoviny na československém eráru doplatku za zrafinování lihu, byla zamítnuta s o u d y v š e c h t ř í s t o l i c, N e j v y š š í m s o u d e m z t ě c h t o

d ů v o d ů:

Není mezi stranami sporu o tom, že lih, za jehož zrafinování požaduje žalující firma zažalovaný nedoplatek, byl dne 1. září 1923, jsa uložen ještě ve skladišti žalobkyně pod úřední daňovou závěrou, předán Společnosti pro zpeněžení lihu, společnosti s r. o. v Praze (zkráceně Společnost) a touto Společností zpeněžen na její vlastní účet, aniž erár (meziministerské komité), pověřené hospodařením s lihem ve výrobním období 1922/1923, obdržel speciálně za zrafinování jakoukoli úplatu nebo měl ze zrafinování jiný hmotný prospěch. Není sporu ani o tom, že Společnost vyplatila ze svého žalující firmě na účet rafinační mzdy 91.958.962 Kč za každých 10.000 litrových procent alkoholu. Žalobkyně nespokojuje se s touto odměnou, tvrdí, že jí náleží odměna 101 Kč, určená v § 2 vládního nařízení ze dne 12. července 1923, čís. 140 sb.

z. a n., jež prý jest také jediné přiměřenou podle § 1152 obč. zák., přijala proto sumu vyplacenou jí Společností jen jako splátku a požaduje zbytek na eráru. Důvodem žalobního nároku jest jí smlouva o dílo, k níž prý došlo mezi stranami tím, že meziministerské komité objednalo rafinaci a objednávkou se podle §§ 1152 a 1170 obč. zák. zavázalo zaplatiti ihned po provedení díla přiměřenou mzdu. Při tom přiznává žalující strana, že výslovně rafinace objednána nebyla a že mimo přiděl surového lihu nedostala od meziministerského komité vůbec žádné příkazy, ale tvrdí, že v přidělu surového lihu byl obsažen již příkaz k rafinaci, zavazující k zaplacení mzdy. Základní omyl žalující strany spočívá v předpokladu, že meziministerské komité jednalo, přidělujíc jí surový líh, jménem státu jako podmětu majetkových práv a závazků a s účinkem zavazujícím stát podle pravidel soukromého práva. Meziministerské komité bylo podle vyhlášky ministra financí ze dne 4. listopadu 1922, čís. 312 sb. z. a n. pověřeno hospodařením s lihem pro výrobní období 1922/1923 a mělo v této funkci podle § 2 vládního nařízení ze dne 19. října 1922, čís. 300 sb. z. a n. stejná oprávnění i povinnosti, jakě přináležely československé lihové komisi podle vládního nařízení ze 7. května 1920, čís. 355 sb. z. a n. Bylo podle §§ 6 a 18 tohoto nařízení jednak pomocným státním orgánem, pověřeným určitou činností správní obsahu státně hospodářského a veřejnoprávního, jednak právníckou osobou, obchodující s lihem podle pravidel soukromého práva, pokud zůstala státním obhospodařováním lihu nedotčena. Podle § 19 (2) písm. d) téhož nařízení bylo prikazování lihu rafineriím jedncu ze správních, veřejnoprávních agend lihové komise a meziministerského komité. Bylo úkonem správním, vydaným u výkonu státní moci, nikoli právním jednáním, zavazujícím podle soukromého práva, tedy ani objednávkou díla ve smyslu §§ 1151 a 1152 obč. zák. Důsledně byla také odměna rafinerií za čištění přiděleného surového lihu upravena samostatně a odchylně od pravidel soukromého práva zvláštními vládními nařízeními, jež, byvše vydána podle zákonného zmocnění ze dne 15. dubna 1920, čís. 337 sb. z. a n., mají vesměs moc zákona. Jsou to nařízení ze dne 24. února 1921, čís. 79 sb. z. a n. pro výrobní období 1920/1921, nařízení ze dne 6. září 1922, čís. 282 sb. z. a n. pro výrobní období 1921/1922 a nařízení ze dne 12. července 1923, čís. 140 sb. z. a n. pro výrobní období 1922/1923. Na rozdíl přejímacích cen za surový líh, jež se podle těchto nařízení řídily obdobími, v němž byl líh vyroben, a na rozdíl od § 1170 obč. zák., podle něhož mzda jest splatnou ihned po vykonaném díle, byl rafineriím přiznán nárok na mzdu teprve po prodeji rafinovaného lihu (prvními dvěma nařízeními) neb po jeho úředním odbavení (nařízení čís. 140/23). Veškerá námaha dovolatelky, vyložiti smysl posledního z těchto nařízení, jímž rafinační odměna byla určena na 101 Kč tak, že tato odměna platí pro všechny líh, jenž byl v období 1922/1923 zrafinován, rozbíjí se o jasný doslov nařízení a nepochybný smysl slov »úřední odbavení«, jímž se rozumí propuštění z daňové závěry. Cena 101 Kč platila také pro líh, jenž byl vyroben již v dřívějších letech, ale odbaven byl teprve v období 1922/1923, neplatila však pro

lih, který byl v tomto období sice zrafinován, ale dne 1. září 1923 byl ještě pod daňovou závěrou. Pro tento lih nebyla rafinační odměna ještě státem určena. Výtce nespravedlivosti, spočívající ve stanovení rafinační mzdy nikoli podle doby skutečného čištění, nýbrž podle doby vypravení lihu z rafinerie, čelí samo nařízení čis. 140/1923 v druhém odstavci § 2 ustanovením, že v přiznané rafinační odměně jest obsažena již také náhrada za uskladnění všeho surového i rafinovaného lihu a za jeho výpravu do obvyklé podací stanice. Poukaz dovolacího spisu k tomu, že se podle třetího odstavce téhož předpisu sčítování rafinační odměny má státi po skončení běžného výrobního období, nemá pro spor významu, neboť ze souvislosti všech tří odstavců plyne, že předmětem tohoto sčítování může a má býti jen lih v běžném období úředně odhacený. Po skončení výrobního období 1922/1923 dne 1. září 1923 byl tudíž stav takový, že tu byly zásoby rafinovaného lihu, na nichž vázla rafinační mzda (§ 471 obč. zák.), tato mzda měla však býti teprve do datečně určena, a státi se splatnou teprve po vyskladnění lihu v novém období. Kdyby bylo zůstalo při obhospodařování lihu státem (státním orgánem), byla by podle vzoru let předcházejících a podle § 2 (3) vládního nařízení z 1. srpna 1923, čis. 173 sb. z. a n., kterým byla učiněna opatření pro přechodné hospodaření lihem, tuto mzdu stanovila vláda a byla by bývala povinna ji sama po vyskladnění lihu zaplatit. Poněvadž od 1. září 1923 bylo hospodaření s lihem přeneseno na Společnost, a tato všecken rafinovaný lih převzala, měla podle téhož § 2 (3) nařízení čis. 173/23 rafinační mzda býti ujednána smlouvou mezi Společností a rafineriemi nebo jich ústřední organizací a po vyskladnění lihu zaplacená Společností. Kdyby nedošlo k dohodě mezi Společností a rafineriemi, měl rozhodnouti rozhodčí soud obchodní a živnostenské komory v Praze. Důsledně bylo ujednáno v § 2 smlouvy ministerstva financí se Společností o převzetí zásob lihu dnem 1. září 1923 a o dalším hospodaření s lihem, že rafinační mzdu za lih čistěný, nacházející se v převzatých zásobách, zaplatí Společnost rafineriím ze svého, v § 9, že odměna rafinerií za čištění surového lihu bude s nimi smluvěna, a v § 15, že rafinační mzda bude placena z tržby Společnosti v pořadí režie. Bezpodstatnou jest proto výtku, že se stát při předání lihového hospodaření Společnosti nepostaral o zaplacení rafinační mzdy váznoucí na předaných zásobách, a liché jsou závěry na ní spočívající. Má-li žalující firma vůbec nárok na doplatek na rafinační mzdu, kterou od Společnosti již obdržela, může jej uplatňovati jenom proti Společnosti. Stát není jí ničím povinen. Žaloba musila býti již z tohoto důvodu zamítnuta. Také jest prokázána bezpodstatnost uplatněných dovolacích důvodů nesprávného právního posouzení i neúplnosti řízení. Při správném právním posouzení nebylo třeba důkazů, jichž neprovedení žalobkyně vytýká. Jmenovitě nebylo třeba zjišťovati obsah protokolu z 31. ledna 1923 o předběžném jednání mezi Jednotou československých rafinerií lihu a zakladateli Společnosti, neboť jednání to nemohlo míti vliv na právní závazky státu. Pro spor nemá význam ani výnos ministerstva financí z 13. července 1923, čis. 135968/16222/22-IV o rafinační mzdě za ob-

dobí 1921/1922. Závazky státu, mající za předmět rafinační mzdu, byly pevně a se zákonnou platností určeny svrchu vypočítanými vládními nařízeními. Platilo-li ministerstvo financí v některém případě více než podle nařízení platiti bylo povinno, bylo to placením dobrovolným, jež nemá pro nárok nyní uplatněný předurčujícího významu.

Čís. 8282.

Povolena-li po odevzdání pozůstalosti mobilární exekuce proti pozůstalosti, nelze bez dědicova přivolení zabavovati věci, jež jsou v jeho moci, třebaže pocházejí z pozůstalosti.

(Rozh. ze dne 7. září 1928, R II 271/28.)

V exekuční věci vymáhající firmy proti pozůstalosti po Františku F-ovi, zastoupené přihlásivší se dědičkou Marií F-ovou, nevyhověl soud první stolice stížnosti Marie F-ové do výkonu zabavení. **Důvody:** Okresní soud povolil usnesením ze dne 30. dubna 1928 zajišťovací exekuci proti straně povinné »pozůstalosti Františka F-a«, kterážto exekuce byla dne 11. května 1928 vykonána tím, že byly zabaveny věci pod pol. 1—3 zájemního protokolu. Marie F-ová, vdova po Františku F-ovi, které byla pozůstalost po Františku F-ovi podle odevzdací listiny ze dne 20. dubna 1928 odevzdána, když se byla k dědictví přihlásila s dobrodiním inventáře, pokládá se za stíženou postupem při výkonu exekuce proto, že výkonný orgán vykonal zabavení přes to, že Marie F-ová prohlásila, že není dlužnicí, že vymáhanou pohledávku platiti nemůže, že pozůstalost Františka F-a jest skončena, více nepozůstává a že obchodí a veškeré movitosti v něm a v jejím bytě jsou jejím vlastnictvím a že nepřipustí zabavení věcí nejen v jejím uschování, ale i v jejím vlastnictví se nacházejících. Výkonný orgán však přes to zabavení vykonal, aniž alespoň poznačil, že věci byly zabaveny v obchodě Marie F-ové a že jsou v jejím uschování a že zájem nepřipustila. Proto navrhla Marie F-ová, dovolávajíc se ustanovení §§ 253, 262 ex. ř., by výkon zabavení podle protokolu ze dne 11. května 1928 byl zrušen. Marie F-ová dovolává se ustanovení § 253, 262 ex. ř. neprávem a její žádost prýští z mylného právního názoru, že jest třetí osobou. Marie F-ová jest dědičkou, která se přihlásila k dědictví s dobrodiním inventáře, která nežádala svolání věřitelů a které byla pozůstalost odevzdána. Jest tu případ universálního nástupnictví (§ 9 ex. ř.). Marie F-ová ručí po odevzdání pozůstalosti i svým jménem (§ 802 obč. zák.) ovšem s omezením, pokud pozůstalost stačí. Leč tato okolnost, zda a pokud pozůstalost stačí, nemůže býti zjišťována exekučním soudem, tím méně pak výkonným orgánem, který zabavil věci Marie F-ové přes to, že jsouc mylného právního názoru, prohlašovala, že jsou to věci její a nikoliv pozůstalosti a že je drží a chová ona, nikoliv pozůstalost a prohlášení